

OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

TOHMAJÄRVI
Rajattomat mahdollisuudet

Oppilas- ja opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan ja opiskelijan hyvän oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa yhteisössä.

TOHMAJÄRVEN KUNTA
Sivistystoimi
Järnefeltintie 1
etunimi.sukunimi@tohmajarvi.fi
24.11.2015

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO	2
2. TOHMAJÄRVEN KUNNAN OPISKELUHUOLLON STRATEGIA	2
2.1. Opiskeluhuollon palvelustrategia eri ikäkausille	3
Esiopetus.....	3
Perusopetus	3
Lukiokoulutus.....	4
3. OPISKELUHUOLLON JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET JA RAKENTEET SEKÄ YLEISET TOIMINTAOHJEET	4
3.1. Opiskeluhuollon lähtökohdat ja tavoitteet	4
3.2. Opiskeluhuollon tarve Tohmajärven kunnassa.....	6
3.3. Opiskeluhuollon järjestäminen esi- ja perusopetuksessa	7
3.4. Asianosaisten tiedonsaanti ja huoltajille tiedottaminen.....	9
3.5. Opiskeluhuollon monialaiset palvelut	9
Neuvolapalvelut	9
Kouluterveydenhuolto	10
Opettajan opiskeluhuollolliset tehtävät.....	12
Poissaolojen seuranta	12
Koulunkäyntiavustaja.....	12
Ruokailu.....	12
Koulukuljetukset.....	13
Opiskeluhoito ja lastensuojelu	14
4. ENNALTAEHKÄISEVÄ TYÖ JA VARHAINEN VÄLITTÄMINEN.....	14
4.1. Koti, koulu ja oppilas	14
4.1.1. Oppilaan ja huoltajan oikeudet ja velvollisuudet	15
4.2. ERI KIELI- JA KULTTUURIRYHMIEN KOHTAAMINEN	16
5. ONGELMA- JA KRIISITILANTEET	16
6. TIEDOTTAMINEN.....	16
7. SEURANTA	16
8. LIITTEET	16

1. JOHDANTO

Opetussuunnitelmien mukaan opiskeluhoito ja ohjaaminen kuuluu kaikille koulun aikuisille ja siksi on tärkeää saada ne luonnolliseksi ja keskeiseksi osaksi koulun toimintakulttuuria. Pidemmällä aikavälillä on tavoitteena siirtää opiskeluhoollollisen työn painopistettä korjaavasta toiminnasta ennaltaehkäisevään työhön. Tarkoituksena on kehittää ennaltaehkäiseviä työtapoja, -menetelmiä ja rakenteita esiopetuksessa, peruskoulussa ja lukiossa.

Kunnan opiskeluhoitosuunnitelma sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma liitetään osaksi kunnan opetussuunnitelmia. Suunnitelmassa käytetään opiskeluhoito -termiä ja se kattaa sekä oppilas- että opiskelijahuollon esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiossa. Huoltajalla tarkoitetaan tässä suunnitelmassa kaikkia niitä henkilöitä tai viranomaisia, joilla on lakiin perustuva oikeus osallistua oppilasta koskevaan päätöksentekoon. Oppilaalla tarkoitetaan sekä esiopetuksen piirissä olevaa lasta että perusopetuksen oppilasta. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki tulee voimaan 1.8.2014. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaista (1287/2013) käytetään myöhemmin lyhennettä OHL.

2. TOHMAJÄRVEN KUNNAN OPISKELUHUOLLON STRATEGIA

Palvelustrategian tavoitteena on varmistaa kaikkien koulujen oppilaille riittävät ja tasapuolet opiskeluhoollolliset palvelut sekä huolehtia siitä, että opiskeluhoitotyötä kehitetään myös jatkossa.

Opiskeluhoito tukee lapsen ja nuoren hyvinvointia varhaiskasvatuksesta esiopetukseen aina peruskoulun loppuun ja toisen asteen koulutukseen asti. Esi- ja perusopetuksen sekä lukion henkilöstö ja eri hallinnonalat toimivat suunnitelmallisesti ja joustavasti yhteistyössä. Opiskeluhoollon tehtävänä on taata kaikille avoin, turvallinen, oppimiseen kannustava ja luottamukseen perustuva kasvu-, oppimis- ja työympäristö.

Tavoitteena on yhtenäiset opiskeluhoollon käytännöt Tohmajärven kunnan koululaitoksen eri yksiköissä ja laadukkaiden ja tasavertaisten palveluiden saatavuus. Painopistettä siirretään korjaavasta tuesta koulunkäynnin ja oppimisen varhaiseen tukeen.

Ongelmia ennaltaehkäistään yhteistyössä huoltajien kanssa ja varhainen puuttuminen toteutetaan monialaisen opiskeluhoitotyön keinoin. Nivelvaiheyhteistyötä tehdään oppimispolun eri vaiheissa ja tietoja vaihdetaan eri hallintokuntien välillä lakien sallimassa laajuudessa. Hyvinvointia tukevaa toimintakulttuuria rakennetaan kaikkiin eri kouluyhteisöihin. Toimintaa arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti.

Selvitetään kuka tekee, mitä tekee ja milloin tekee sekä määrittellään asioiden tärkeysjärjestys. Taataan riittävä opiskeluhoollon monialainen henkilöstö ja varataan riittävät määrärahat henkilöstön koulutukseen ja työnohjaukseen.

2.1. Opiskeluhuollon palvelustrategia eri ikäkausille

Esiopetus

Esiopetuksen opiskeluhuollon tavoitteena on luoda terve ja turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö sekä lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen ja oppimisen esteiden varhainen tunnistaminen ja niihin puuttuminen. Lapsen kokonaisvaltaista kehitystä ja oppimista tuetaan yksilökohtaisesti.

Esiopetuksessa henkilöstö tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa osaltaan lapsen kasvatuksesta esiopetuksen aikana. Kasvatukseen liittyvän kumppanuuden tavoitteena on edistää lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä lisätä turvallisuutta ja hyvinvointia esiopetuksessa.

Oppilaan siirtyessä esiopetuksesta perusopetukseen järjestetään nivelpalaverit tarvittavien tietojen siirtämiseksi. Nivelvaihteyden tavoitteena on, että työntekijät yhdessä huoltajien kanssa pitävät oppilaan opintopolun yhtenäisenä ja seurattavissa. Nivelvaiheissa oppilaan opetuksen järjestämistä koskevat tiedot siirretään lähettävältä koululta vastaanottavalle koululle. Vastuu siirrosta on lähettävällä koululla. Tiedonsiirtoasioissa noudatetaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömien tietojen siirtämistä koskevaa lainsäädäntöä ja henkilötietolain tietosuojamääräyksiä.

Esiopetuksen opiskeluhoito on osa muun varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen opiskeluhoollollista jatkumoa. Esiopetuksen opiskeluhoito on sekä yhteisöllistä että yksilöllistä tukea, jolla edistetään lapsen tasapainoista ja tervettä kasvua ja kehitystä sekä tuetaan oppimista. Osana oppilashuoltosuunnitelmaa on toteutettu kysely ja siitä koottu seurantalomake, jonka tarkoituksena on oppilaiden suojaaminen väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

Perusopetus

Perusopetuksessa opiskeluhuollon tehtävänä on kehittää hyvinvointia tukevaa toimintakulttuuria ja oppimisympäristöä sekä vahvistaa koulun yhteisöllistä toimintatapaa. Tavoitteena on luoda terve ja turvallinen oppimis- ja kasvu ympäristö, suojata mielenterveyttä ja ehkäistä syrjäytymistä sekä edistää kouluyhteisön hyvinvointia ja tarvittaessa tukea oppilasta ja puuttua hyvinvoinnissa tapahtuviin muutoksiin yhteistyössä huoltajien kanssa.

Toiminnan lähtökohtana on turvallinen arki. Turvallinen arki sisältää koulun fyysisen ja henkisen turvallisuuden, jonka pohjana ovat koulun turvallisuus-, kriisi- ja opiskeluhoollon suunnitelmat sekä yhteisöllisyyttä edistävä toimintakulttuuri.

Yhteisöllisyyttä edistetään kehittämällä koulun sisäistä vuorovaikutusta, mikä tarkoittaa vastuun ottamista kaikista oppilaista. Vanhemmat ja huoltajat nähdään voimavarana ja

opettajilla tulee olla valmiuksia kohdata erilaisia perheitä. Erityisen tärkeää on ongelmien ennaltaehkäiseminen ja huolen varhainen puheeksi ottaminen. Yhteisöllinen tapa toimia luo turvallisuutta ja luottamusta kodin ja koulun välille. Yhteisöllisen toimintakulttuurin eräänä painopistealueena on oppilaiden osallisuuden edistäminen.

Oppilaan siirtyessä alakoulusta yläkouluun järjestetään nivelpalaverit tarvittavien tietojen siirtämiseksi. Nivelvaihteyden tavoitteena on, että työntekijät yhdessä huoltajien kanssa pitävät oppilaan opintopolun yhtenäisenä ja seurattavissa. Nivelvaiheissa oppilaan opetuksen järjestämistä koskevat tiedot siirretään lähettävältä koululta vastaanottavalle koululle. Vastuu siirrosta on lähettävällä koululla. Tiedonsiirtoasioissa noudatetaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömien tietojen siirtämistä koskevaa lainsäädäntöä ja henkilötietolain tietosuojamääräyksiä.

Lukiokoulutus

Lukiokoulutuksessa opiskeluhoollon tavoitteena on tuoda opiskeluhoollotyö kaikkien lukiossa työskentelevien asiaksi, lisätä yhteisöllisyyttä, huolehtia opiskelijoiden ja henkilöstön jaksamisesta sekä lisätä turvallisuutta lukiossa.

Opiskeluhoollolla edistetään opiskelijoiden tasapainoista kasvua ja kehitystä, edistetään välittämisen ja myönteisen vuorovaikutuksen kulttuuria sekä varmistetaan kaikille tasavertainen oppimisen mahdollisuus.

Opiskeluhoollon avulla pyritään ehkäisemään ja tunnistamaan oppimisen esteitä, oppimisvaikeuksia sekä muita ongelmia riittävän ajoissa ja puuttumaan niihin..

3. OPISKELUHUOLLON JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET JA RAKEN- TEET SEKÄ YLEISET TOIMINTAOHJEET

3.1. Opiskeluhoollon lähtökohdat ja tavoitteet

Opiskeluhoolto toteutuu monialaisena yhteistyönä Tohmajärven kuntaan laaditun opiskeluhoollon suunnitelman mukaisesti. Opiskeluhooltoon sisältyvät opetuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen kolmiportainen tuen malli ja oppilashuolto sekä oppilashuollon palvelut, joita ovat terveydenhuoltolaissa tarkoitettu kouluterveydenhuolto sekä lastensuojelulaissa tarkoitettu koulunkäynnin tukeminen.

Esiopetuksessa olevan oppilaan yksilölliset terveystarkastukset ja yksilöllinen terveysneuvonta järjestetään kansanterveyslain mukaisina neuvolapalveluina.

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan lapsen hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Fyysinen hyvinvointi tarkoittaa mm. oppimisympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta huolehtimista, koulukuljetuksen järjestämistä ja ravitsemuksellisesti monimuotoista kouluruokailua. Psyykkinen hyvinvointi edellyttää kunkin oppilaan tai opiskelijan omien edellytysten mukaista etenemistä opinnoissa sekä henkilökohtaisen ohjauksen järjestämistä kehitysvaiheeseen sopivalla tavalla. Sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehditaan sosiaalisia valmiuksia tukemalla, ryhmäytymistä edistämällä, estämällä kiusaamista ja kannustamalla osallisuuteen ja yhteisvastuuseen. Opiskeluhoito kuuluu kaikille esi- ja perusopetuksessa työskenteleville sekä oppilashuoltopalveluista vastaaville viranomaisille sen mukaan kuin oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) määrittää ja sitä toteutetaan yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa.

Esi- ja perusopetuksen opiskeluhuollossa pyritään kasvun ja oppimisen esteiden, oppimisvaikeuksien sekä muiden ongelmien ehkäisemiseen, tunnistamiseen lieventämiseen / poistamiseen mahdollisimman varhain. Tavoitteena on luoda terve ja turvallinen oppimisympäristö, suojata mielenterveyttä ja ehkäistä syrjäytymistä sekä edistää koko yhteisön hyvinvointia. Esi- ja perusopetuksen oppilashuollossa kehitetään, seurataan ja arvioidaan koko yhteisön ja kaikkien opetusryhmien hyvinvointia sekä huolehditaan siitä, että oppilaan / opiskelijan kasvuun ja kehitykseen sekä terveyteen liittyvät tarpeet otetaan huomioon opetuksen arjessa.

Lapsiperheiden yhtenä tukimuotona on saatavilla lapsiperhetyöpalveluja, jotka edistävät lapsiperheiden arjen sujumista ja hyvinvointia yksilöllisesti ja suunnitelmallisesti. Lastensuojelulain mukainen ehkäisevä lastensuojelu ja terveydenhuollossa toteutettava terveyden edistäminen, terveysneuvonta ja -tarkastukset vahvistavat ongelmien ennaltaehkäisyä ja varhaista tukea. Tehtävänä on seurata jokaisen oppilaan ja opiskelijan kokonaisvaltaista hyvinvointia ja tarvittaessa tukea ja puuttua hyvinvoinnissa tapahtuviin muutoksiin yhteistyössä huoltajien kanssa. Oppilashuollon yhteistyössä sovitaan menettelytavoista ehkäisevän lastensuojelutyön ja terveydenhuoltoon kuuluvan erityisen tuen toteuttamisessa. Yhteistyössä ja toimintaohjeissa tulee ottaa huomioon oppilaan ja opiskelijan kasvun ja kehityksen mahdollinen vaarantuminen kasvuympäristössä olevien riskitekijöiden johdosta sekä lastensuojelulain mukainen ilmoitusvelvollisuus lastensuojelutarpeen selvittämiseksi.

Opiskeluhoitotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen lapseen / nuoreen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen. Opiskeluhoitotyössä noudatetaan hyvän hallinnon mukaisia kuulemis-, tiedottamis- ja neuvontamenettelyjä.

3.2. Opiskeluhuollon tarve Tohmajärven kunnassa

Esiopetuksessa on 40 ja peruskoulussa 393 oppilasta ja lukiossa 68 opiskelijaa. Perusopetuksen oppilaista 231 on alakoululaisia ja yläkoululaisia 162. Perusopetuksen oppilasmäärät sisältävät erityisopetuksen pienryhmissä olevat oppilaat, joita on alakoulussa 14 oppilasta ja yläkoulussa 6 oppilasta.

Yläkoulu, perusopetuksen pienryhmät ja lukio sijaitsevat koulukeskuksessa. Alakouluja on kolme. Esiopetusta järjestetään kunnan päiväkodeissa. Päiväkotiki Kärenpesässä esiopetukseen osallistuu 34 oppilasta ja Tikkarissa 6 oppilasta.

Valtakunnalliset suositukset sosiaali- ja terveystoimen resurssitarpeesta:

Terveydenhoitaja: yksi / 600 oppilasta. Oppilasmäärää tulee kuitenkin pienentää, jos terveydenhoitaja toimii useassa toimipisteessä.

Lääkärillä tulisi olla korkeintaan 2100 oppilasta tai vähintään yksi työpäivä viikossa 500 oppilasta kohti.

Kuraattorilla on 1 tunti 500 oppilasta kohti.

Psykologilla tulisi olla käytettävissä 4 tuntia 100 oppilasta kohti (STAKES).

Tohmajärven kunnan korkea työttömyysprosentti, perheiden sosio-ekonominen tilanne, maahanmuuttajien suuri määrä ja kunnan koosta johtuvat pitkät välimatkat vaikuttavat opiskeluhoollon tarpeeseen. Koulut huomioivat erityiset tarpeet turvaamalla oppilaiden tarvitseman opiskelun tuen kolmiportaisen tuen mallin mukaisesti ja ohjaamalla oppilaita ja huoltajia eri tukimuotojen pariin.

Viimeisimpien kouluterveyskyselyiden mukaan Tohmajärvi ei erotu valtakunnallisesta keskiarvosta. Kouluilla tehtyjen arviointikyselyjen mukaan tuen tarve kohtaa tarjonnan ja koulutytytyväisyys on hyvällä tasolla.

Sosiaali- ja terveystoimen palveluihin ollaan pääsääntöisesti tyytyväisiä. Koulupsykologin tarjoaman keskusteluavun ja oppimisvaikeuksiin liittyvien testausten määrä on tyydyttävällä tasolla. Henkilöstön vaihtuvuus koetaan ajoittain ongelmaksi.

Suunnitelman toteutumista seurataan kaksi kertaa valtuustokauden aikana tehtävillä kyselyillä. Sosiaali- ja terveystoimi tekee omat seurantakyselynsä.

3.3. Opiskeluhuollon järjestäminen esi- ja perusopetuksessa

Tohmajärven sivistyslautakunta nimittää jäsenen valtuustokaudeksi seutukunnalliseen opiskeluhuollon monialaiseen ohjausryhmään. Ohjausryhmä vastaa opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista Keski-Karjalan alueella.

Yhteisöllinen monialainen opiskeluhoitoryhmä vastaa yksikön opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Tohmajärvellä on opiskeluhoitoryhmiä esiopetuksessa, jokaisessa perusopetusta antavassa yksikössä ja lukiossa. Kunkin ryhmän vastuuhenkilönä toimii rehtori / koulunjohtaja / varhaiskasvatuksen päällikkö, joka päättää ryhmän kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista. Ryhmän keskeinen tehtävä on vastata yhteisöllisestä opiskeluhuollosta, estää syrjäytymistä sekä edistää mielenterveyttä ja yhteisön hyvinvointia. Ryhmä laatii lukuvuosittain suunnitelmat toimenpiteistä yhteisöllisyyden lisäämiseksi. Ryhmän vastuuhenkilö voi kutsua koolle myös laajempia yhteistyöryhmiä keskustelemaan yhteisöllisyyden tilasta ja kehittämisestä.

Yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti yksittäisen oppilaan / opiskelijan tueksi. Ryhmän kutsuu tarvittaessa koolle koulun luokanopettaja, luokanvalvoja tai kiertävä lastentarhanopettaja / ryhmästä vastaava lastentarhanopettaja. Tähän ryhmään voi asiantuntijoita nimetä vain oppilaan / opiskelijan tai huoltajan suostumuksella. Ryhmä nimeää itselleen vastuuhenkilön. Esiopetuksessa yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän vastuuhenkilönä ja rekisterin ylläpitäjänä toimii kiertävä erityislastentarhanopettaja.

Asiantuntijatyöryhmässä käsitellään monia oppilasta ja hänen perhettään koskevia tietoja, jotka lainsäädännön mukaan ovat salassa pidettäviä. Salassa pidettäviä ovat mm. tiedot oppilaiden / opiskelijoiden ja heidän perheenjäsentensä henkilökohtaisista oloista, elintavoista, vapaa-ajan harrastuksista, perhe-elämästä, poliittisesta vakaumuksesta, yksityiselämän piirissä esitetyistä mielipiteistä ja osallistumisesta yhdistystoimintaan, sekä tiedot taloudellisesta asemasta, terveydentilasta ja vammaisuudesta.

Salassa pidettäviä ovat myös tiedot tehostetun ja erityisen tuen antamisesta, opetuksesta vapauttamisesta sekä niihin liittyvät asiakirjat, opiskeluhuollon asiakirjat, testitulokset ja koesuoritukset. Sen sijaan opetus koulussa on julkista, samoin numeroarvostelu sekä sellainen sanallinen arviointi, joka ei sisällä oppilaan henkilökohtaisten ominaisuuksien arviointia. Julkisia ovat kuitenkin rangaistukset ja poissaolotiedot. Salassapitovelvollisia ovat kaikki koulu yhteisön jäsenet.

Tietojen antaja on vastuussa siitä, että hänen antamansa tiedot ovat luvallisia. Jokaisen, joka antaa tietoja, tulee itse arvioida, ovatko tiedot opetuksen asianmukaisen järjestämisen kannalta välttämättömiä.

Käsiteltäessä yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa monialaisessa asiantuntijaryhmässä laatii ryhmän vastuuhenkilö opiskeluhoitokertomuksen, joka kirjoitetaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi. Opiskeluhoitokertomuksessa on oppilaan perustiedot

(OHL 20 §) ja siihen kirjataan asian vireille panija, aihe, päätetyt jatkotoimenpiteet ja niiden perustelut, asian käsittelyyn osallistuneet sekä se, mitä tietoja ja kenelle oppilaasta on annettu. Opiskeluhoitokertomuksessa on myös päätösten toteuttamissuunnitelma ja sen toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot. Opiskeluhoitokertomus on päivittävä ja allekirjoitettava.

OHL 21 §:n mukaan on koulutuksen järjestäjän ylläpidettävä erityistä oppilashuoltorekisteriä, johon tallennetaan mm. opiskeluhoitossa laadittavat opiskeluhoitokertomukset. Rekisterinpitäjän on nimettävä rekisterille vastuuhenkilö, joka määrittelee tapauskohtaisesti käyttöoikeudet tähän rekisteriin tallettaviin tietoihin. Oppilashuoltokertomuksiin on katselu-oikeudet koulunjohtajilla ja sivistysjohtajalla sekä tiedoista vastaavilla toimistotyöntekijöillä. Kouluterveydenhuollon asiakirjat tallennetaan potilasrekisteriin.

Esiopetuksessa ja koulussa henkilötietojen keräämiselle ja käsittelylle on olemassa edellytyksiä: toiminnan tulee olla perusteltua, keräämiselle on oltava lakiin perustuva tarkoitus ja tietojen on oltava tarkoitukseensa tarpeellisia ja virheettömiä. Tarkoituksia, joihin tietoja tarvitaan, ovat mm. oppilashuollon ja sen tukitoimien järjestäminen, poissaolojen seuranta ja rangaistusten kirjaaminen.

Opiskeluhoitotiedot kuuluvat perusopetuslakien erityissäännösten ja julkisuuslain 24 §:n perusteella ehdottomasti salassa pidettäviksi, kuten terveydenhoito- ja sosiaalihuoltotiedot, psykologiset tutkimukset, elintavat sekä perhe-elämää ja muita henkilökohtaisia oloja koskevat tiedot. Opiskeluhoitotiedot ovat kokonaisuudessaan sivullisilta salassa pidettäviä. Salassapidosta poikkeaminen voi perustua vain oppilaan huoltajan suostumukseen, joka on syytä pyytää kirjallisena. Lisäksi on laissa erikseen säädetty, että oppilashuollosta vastaavat henkilöt saavat salassapitovelvollisuuden estämättä antaa toisilleen opetuksen asianmukaisen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot.

Jokaisessa yksikössä toimii pedagoginen ohjausryhmä, joka käsittelee ja antaa lausunnon pedagogisista arvioista ja selvityksistä. Myös muita opetuksen järjestämiseen liittyviä, salassapitomääräysten ulkopuolella olevia asioita, voidaan tuoda ohjausryhmän käsiteltäväksi. Ryhmä on monialainen ja sen vastuuhenkilönä toimii alakouluissa koulunjohtaja ja Tietäväisellä / lukiossa apulaisrehtori.

Huoltajalla on oikeus saada tietää, mitä hänen alle 18-vuotiaasta lapsestaan on opiskeluhoitokertomukseen kirjattu. Samoin oppilaalla / opiskelijalla on asianosaisena oikeus tietää, mitä hänestä on kirjoitettu.

3.4. Asianosaisten tiedonsaanti ja huoltajille tiedottaminen

Opiskeluhooltotyöhön osallistuvilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle ja perusopetuslain mukaisesta opetuksesta ja toiminnasta vastaavalle viranomaiselle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot.

Tiedon luovuttaja joutuu tapauskohtaisesti harkitsemaan, onko kyseessä opetuksen asianmukaisen järjestämisen kannalta olennainen tieto.

Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin lain tarkoittama peruste, on aina ensisijaisesti syytä pyrkiä hankkimaan huoltajan suostumus salassa pidettävien tietojen luovuttamiseen. Jos oppilas siirtyy toisen opetuksen järjestäjän perusopetuslain mukaisesti järjestämään opetukseen tai aamu- ja iltapäivätoimintaan, aikaisemman opetuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle opetuksen järjestäjälle. Salassa pidettäviä tietoja ei voi ilman huoltajan suostumusta antaa oppilaan siirtyessä muuhun kuin perusopetuslain mukaiseen opetukseen, esimerkiksi lukioon tai ammatilliseen opetukseen. Oppilaasta lähetetään vastaanottavaan kuntaan kopio oppilaskortista. Tehostettua tukea saavasta oppilaasta lähetetään myös kopio voimassaolevasta oppimissuunnitelmasta. Eriytyisen tuen piirissä olevasta oppilaasta lähetetään kopio erityisen tuen päätöksestä ja viimeisimmästä HOJKS:sta. Psykologin lausuntoja ja aiempia asiakirjoja ei lähetetä.

Huoltajille annetaan tiedoksi syksyn vanhempainillassa ja koteihin jaettavassa syystiedotteessa moniammatillisen opiskeluhooltoryhmän kokoonpano. Samoin kerrotaan työtaivoista, kirjaamiskäytännöistä ja huoltajien lastaan koskevien tietojen tiedonsaantioikeudesta.

3.5. Opiskeluhoillon monialaiset palvelut

Neuvolapalvelut

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 15 § mukaan neuvolapalveluiden tehtävänä on edistää alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä terveyttä ja hyvinvointia. Oppilashuollon palveluita, joita esiopetus voi hyödyntää, ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä terveydenhoitopalvelut. Esiopetusyhteisön hyvinvoinnista vastaa ensisijaisesti esiopetuksen henkilökunta.

Neuvolatoimintaa säätelee asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011), jonka mukaan neuvolassa järjestetään alle kouluikäisille vähintään 15 määräaikaistarkastusta, joista viisi tekee lääkäri yhdessä terveydenhoitajan kanssa. Näistä kolme on niin kutsuttuja laajoja terveystarkastuksia, joissa arvioidaan koko perheen hyvinvointia ja vanhempien tuen tar-

peita. Laajaan terveystarkastukseen voidaan sisällyttää päivähoidon ja esiopetuksen henkilökunnan arvio huoltajien kirjallisella suostumuksella.

Kouluterveydenhuolto

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto on perusterveydenhuollon tarjoamaa lakisääteistä ja maksutonta ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa sekä hyvin olennainen osa opiskeluhuoltoa. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon henkilöstö toimii yhteistyössä oppilaan huoltajien, koulun koko henkilökunnan sekä muiden yhteistyötahojen kanssa. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut Tohmajärvellä järjestää kunta joko omana palveluna tai ostopalveluna oppilas- ja opiskeluhuoltolain ja kunnan opetussuunnitelmien määrittämässä laajuudessa.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluihin kuuluvat terveydenhoitajan ja lääkärin suorittamat terveystarkastukset, oppilaan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon henkilöstö tukee osaltaan vanhempien kasvatustyötä, pyrkii tunnistamaan varhaisessa vaiheessa oppilaan erityisen tuen tai tutkimuksen tarpeen sekä tukee pitkäaikaisesti sairaan lapsen omahoitoa ja ohjaa tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja -hoitoon. Kouluterveydenhuolto ylläpitää koulussa riittävää ensiapuvalmiutta ja ensiaputaitoja sekä edistää ja seuraa kouluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja koulu yhteisön hyvinvointia.

Koko ikäluokan kattavissa terveystarkastuksissa arvioidaan monipuolisesti oppilaan fyysistä ja psykososiaalista terveydentilaa huomioiden ikä ja kehitysvaihe, pyritään löytämään mahdolliset sairaudet sekä terveyttä ja hyvinvointia uhkaavat riskitekijät. Kouluterveydenhuoltoon kuuluvat vuosittaiset terveystarkastukset. Ns. laajat terveystarkastukset, joihin myös vanhemmat kutsutaan mukaan, tehdään 1., 5. ja 8. luokilla. Koulunkäynnin aloittamista edeltävänä kesänä tehdään ensimmäisen luokan terveystarkastus, jonka yhteyteen kuuluva lääkärintarkastus on heti syyslukukauden alussa. Laajoissa terveystarkastuksissa kouluterveydenhoitaja ja lääkäri yhdessä arvioivat oppilaan terveyden ja hyvinvoinnin sekä lisäksi myös koko perheen hyvinvointia.

Terveystarkastuksia voidaan tehdä tarvittaessa myös muina ajankohtina ja muille ryhmille yksilöllisen tarpeen mukaan. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto toimii tiiviissä yhteistyössä terveystiedon opetuksen kanssa yhteisesti määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kouluterveydenhuollon palvelut

Tietäväisen koulu/Tohmajärven lukio

- kouluterveydenhoitaja on tavattavissa pääsääntöisesti kolmena päivänä viikossa
Kemien koulu
- kouluterveydenhoitaja on tavattavissa pääsääntöisesti kerran viikossa

Tikkalan koulu

- kouluterveydenhoitaja on tavattavissa pääsääntöisesti kerran kuukaudessa

Värtsilän koulu

- kouluterveydenhoitaja on tavattavissa pääsääntöisesti kerran kuukaudessa

Koululääkäri on kaikilla kouluilla yhteinen ja vastaanottoajoista tiedottaa kouluterveydenhoitaja.

Kiireelliset tapaukset hoidetaan terveystieteiden päivystyksessä.

Koulupsykologi, -kuraattori

Koulupsykologin ja koulukuraattorin työn tavoitteena on oppilaan terveen psyykkisen kehityksen tukeminen ja hänen koulunkäyntiinsä liittyvien psykososiaalisten toimintaedellytysten turvaaminen. Koulupsykologit ja -kuraattorit ovat omalla toiminnallaan ja asiantuntemuksellaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ehkäisemässä ja katkaisemassa oppilaiden syrjäytymiskehitystä.

Mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun psykologin tai kuraattorin kanssa on järjestettävä kiireellisissä tapauksissa samana tai seuraavana työpäivänä. Kiireellisyys ratkaisee vastaava kuraattori. Ei-kiireelliset tapaukset on otettava käsittelyyn viimeistään seitsemäntenä työpäivänä pyynnön esittämisestä. Pyyntö voidaan esittää vastaanotolla, puhelimitse tai toisen henkilön välityksellä.

Jos oppilaitoksen tai opiskeluhoollon työntekijä arvioi, että opiskelija tarvitsee psykologi- tai kuraattoripalveluja, on hänen viipymättä otettava yhteyttä psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, on opiskelijalle annettava tieto yhteydenotosta ja sen syistä.

Psykologin ja kuraattorin palvelut Tohmajärvellä järjestää kunta joko omana palveluna tai ostopalveluna oppilas- ja opiskeluhoollon ja kunnan opetussuunnitelmien määrittämässä laajuudessa.

Oppimisvaikeuksien ilmetessä on Tohmajärven kunnan esi- ja perusopetuksessa käytössä valtakunnalliseen opetussuunnitelmaan perustuva kolmiportainen tuen malli.

Opettajan opiskeluhuollolliset tehtävät

Jokaisen esikoulun-, luokan-, aineen- ja erityisopettajan tehtävänä on kasvattaa, opettaa, ohjata sekä tukea ja vahvistaa oppilaan itsetuntoa. Opettajan tulee arvioida oppilaan edistymistä ja pyrkiä havainnoimaan ja toteamaan oppimis- ja muut vaikeudet mahdollisimman varhain sekä ohjata oppilas koulun tarjoaman avun piiriin. Jokaisella opettajalla on velvollisuus tehdä yhteistyötä huoltajien kanssa yhteisesti sovittujen pelisääntöjen puitteissa.

Esiopetuksessa esikoulunopettaja työskentelee monialaisessa työtiimissä, jossa hyödynnetään kaikkien ryhmässä työskentelevien osaamista, ammattitaitoa ja kokemusta.

Alakoulussa luokanopettaja vastaa kokonaisvaltaisesti luokkansa yhteisöllisyyden vaalimisesta ja huoltajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä.

Yläkoulussa korostuu luokanvalvojen merkitys poissaolojen seurannassa ja vanhempien kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Opiskeluhuollossa on tärkeää moniammatillinen yhteistyö ja yhteistyö eri nivelvaiheissa sekä kaikkien osapuolien osallistuminen pedagogisten asiakirjojen laadintaan.

Poissaolojen seuranta

Poissaolojen seurantavastuu on luokanopettajalla ja yläkoulussa luokanvalvojalla. Kun poissaoloja kertyy enemmän kuin 60 tuntia, siirtyy käsittely koulukuraattorille, joka on yhteydessä oppilaan huoltajaan. Jos poissaolot jatkuvat kuraattorin seurannasta huolimatta ja ylittävät 100 tuntia (tai 80 x 75 min.), on kutsuttava koolle monialainen asiantuntijaryhmä tapauksen käsittelyyn. Poissaolotuntien määrän ylittäessä 150 tunnin (tai 120 x 75 min.) rajan tekee ohjausryhmän vastuuhenkilö lastensuojeluilmoituksen. Asiantuntijaryhmä tekee päätökset vaadittavista jatkotoimenpiteistä.

Koulunkäyntiavustaja

Koulunkäyntiavustaja osallistuu opettajien ohjauksessa oppilaan kasvatukseen ja opettamiseen. Hän voi ohjata ja auttaa oppilasta selviytymään koulun päivittäisistä tilanteista ja tarvittaessa avustaa koulumatkoilla ja -kuljetuksissa.

Koulunkäyntiavustaja on yhteistyössä huoltajien kanssa opettajan määrittelemien rajojen puitteissa.

Oppitunneilla koulunkäyntiavustaja ohjaa oppilaita opettajan ohjeiden mukaan.

Ruokailu

Oppilaalle tarjotaan jokaisen koulupäivänä terveellinen, tarkoituksenmukainen, ohjattu ja täysipainoinen maksuton ateria. Ruoka tarjotaan oppilaan koulupäivän rytmiin sopivasti eivätkä yksittäisen oppilaan päivään kuuluvien aterioiden välit saisi venyä pitkiksi.

Koulukuljetukset

Perusopetuslain 32 §:n mukaisesti perusopetusta, esiopetusta tai lisäopetusta saavalla oppilaalla on oikeus saada maksuton koulukuljetus, jos hänen koulumatkansa on yli viisi kilometriä. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitettua päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi.

Edellisen lisäksi Tohmajärven kunnalla on esiopetuksen ja 1.– 2. luokkien oppilaita varten erityinen koulukuljetusetu, jonka perusteella heille järjestetään maksuton kuljetus koulumatkan ollessa yli 3 kilometriä.

Esikoulun ja perusopetuksen oppilaiden varsinaisella koulumatkalla tarkoitetaan oppilaan päivittäistä kodin/asunnon ja koulun välistä matkaa, jonka oppilas kulkee esiopetukseen/kouluun mennessään ja sieltä palatessaan. Kuljetukset järjestetään ja korvataan vain kodin ja koulun väliselle matkalle. Kunta järjestää kuljetuksen vain väestörekisteriin merkittyyn kodin osoitteeseen. Kunnan velvollisuutena ei ole järjestää kuljetusta koko matkalle, vaan kuljetus voidaan järjestää vain osalle matkasta. Matka, joka oppilaan tulee varautua kulkemaan omin neuvoin, on pisimmillään omavastuumatkoina käytetty kilometriraja. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että jos oppilaan matka on järjestetty linja-autolla tai taksilla, voi hän joutua kävelemään osan matkasta (enintään 5 km), ellei matkaan päivittäin käytetty aika ylitä laissa mainittua tuntirajoitusta.

Jos esiopetus-/koulumatkan pituus on alle päätettyjen kilometrirajojen ja vaaditaan maksutonta koulukuljetusta, on asiasta oltava asiantuntijalausunto (lääkäri, koululääkäri, psykologi, sosiaalityöntekijä, lastensuojelutyöntekijä, kouluteiden turvallisuutta arvioiva työryhmä tai vastaava), jossa todetaan yksilöity tarve ja perusteet kuljetukselle. Päätöksen tekee lukuvuodeksi kerrallaan sivistysjohtaja.

Erityisestä syystä voi sivistyslautakunta päättää koulukuljetuksen järjestämisestä yleisistä periaatteista poikkeavalla tavalla.

Opiskeluhoolto ja lastensuojelu

Koulussa / esiopetuksessa tehtävä opiskeluhooltotyö on lastensuojelulain 2 luvun mukaista lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen liittyvää työtä, jota tehdään peruspalveluiden piirissä. Lastensuojelun näkökulmasta toimiva opiskeluhooltotyö tukee lasten, nuorten ja perheiden tilannetta ja näin ennaltaehkäisee lastensuojelun tarpeen syntyä.

Lastensuojelulain 25 §:ssä säädetään ilmoitusvelvollisuudesta. Ilmoitusvelvollisuus koskee kaikkia niitä viranomaisia, jotka työssään toimivat lasten, nuorten ja perheiden parissa. Jokaisella koulun henkilökuntaan kuuluvalla on velvollisuus tehdä viipymättä lastensuojeluilmoitus salassapidon estämättä, jos he tehtävässään ovat saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä.

Vuoden 2008 alussa voimaan tulleen lastensuojelulain hengessä on ilmoitukset pyrittävä tekemään matalalla kynnyksellä.

4. ENNALTAEHKÄISEVÄ TYÖ JA VARHAINEN VÄLITTÄMINEN

4.1. Koti, koulu ja oppilas

Yhteistyötä kodin ja varhaiskasvatuksen kanssa voidaan kuvata kasvatuskumppanuutena. Kasvatuskumppanuuden periaatteet eli kuuleminen, kunnioitus, luottamus ja dialogisuus ovat keskeisessä asemassa esiopetuksen opiskeluhoollissa. Kasvatuskumppanuus esiopetuksessa merkitsee päivähoidon ja kodin jaettua kasvatustehtävää.

Esiopetuksen aikana jatketaan muussa varhaiskasvatuksessa toteutettavaa yhteistyötä huoltajan kanssa ja luodaan pohjaa myös huoltajien keskinäiselle vuorovaikutukselle sekä myöhemmälle kodin ja koulun yhteistyölle.

Esiopetuksen loppuvaiheessa huoltajalle tulee antaa tietoa ja mahdollisuus keskustella lapsen koulunkäynnin aloittamiseen liittyvistä kysymyksistä ja mahdollisista erityistarpeista lapsen opettajien ja oppilashuollon asiantuntijoiden kanssa.

Perusopetuslain 3 §:n mukaan opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa. Koulu- ja perheen näkökulmasta on tärkeää, että huoltajat tuntevat koulun opiskeluhoillon käytännöt ja ovat tietoisia oman lapsensa asioiden käsittelemisestä opiskeluhoillon toimijoiden kesken.

Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta ja siitä, että oppilas suorittaa oppivelvollisuutensa. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan kasvatuksesta ja opetuksesta kouluyhteisön jäsenenä.

Koulun tulee toimia avoimesti ja tiedottaa tekemisistään koteihin, jotta huoltajat tietävät, mitä koulussa tapahtuu. Yhteishuoltajuustilanteissa on erikseen huolehdittava etävanhemman riittävästä tiedonsaannista. Huoltajille annetaan tietoa opetussuunnitelmasta, opetuksen järjestämisestä, opintoihin liittyvästä arvioinnista, oppilaan tuen tarpeesta ja tuen saannin mahdollisuuksista. Kodin ja koulun välisiä yhteistyön muotoja ovat erilaiset tiedotteet, vanhempainillat ja henkilökohtaiset tapaamiset.

Arviointikyselyt toteutetaan Tohmajärven kunnan koulutoimen arviointijärjestelmän ja valtakunnallisten arviointisuunnitelmien määrittämässä laajuudessa.

Koulun toimintaa kehitettäessä kuunnellaan oppilaiden mielipiteitä ja toiveita. Tässä työssä on toimivilla oppilaskunnilla keskeinen rooli. Tohmajärvellä jokaisessa koulussa on oppilaskunta, joka keskuudestaan valitsee hallituksen ja sille puheenjohtajan.

4.1.1. Oppilaan ja huoltajan oikeudet ja velvollisuudet

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta ja oppilaanohjausta ja tarvittaessa erityisopetusta. Oppikirjat ja oppimateriaali ja oppilaan tarvitsemat apuvälineet ja avustajapalvelut ovat maksuttomia. Opetuksen osallistuvalla on oikeus maksuttomaan ateriaan ja maksuttomaan koulukuljetukseen perusopetuslain ja sivistyslautakunnan antamien kriteerien täytyessä.

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.

Oppilaan velvollisuus on osallistua perusopetukseen ja suoritettava tehtävänsä tunnollisesti sekä käyttäytyttävä asiallisesti.

Huoltajalla on oikeus tulla kuulluksi ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, kirjallisen varoituksen antamista ja oppilaan määrääaikaista erottamista. Huoltajalla on oikeus saada tietoa opetussuunnitelmasta, opetuksen järjestämisestä, oppilashuollosta ja mahdollisuudesta osallistua kodin ja koulun yhteistyöhön. Ennen päätöstä oppilaan luokalle jättämisestä on huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Huoltajan velvollisuus on huolehtia siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua.

4.2. ERI KIELI- JA KULTTUURIRYHMIEN KOHTAAMINEN

Eri kieli- ja kulttuuriryhmistä tulevien oppilaiden ja huoltajien käsitykset koulunkäynnistä saattavat vaihdella suurestikin.

Tohmajärven kunnan ominaispiirteisiin kuuluu venäläisperäisen väestön suuri osuus asukasmäärästä. Tämä otetaan huomioon ohjaamalla suomen kielen opetukseen riittävät resurssit kaikilla opetuksen tasoilla. Oppilaille tehdään kotouttamissuunnitelmat monialaisena yhteistyönä.

5. ONGELMA- JA KRIISITILANTEET

Ongelma- ja kriisitilanteissa toimitaan kunkin oppilaitoksen, sivistyslautakunnan vahvistamien, suunnitelmien mukaisesti.

Jokainen oppilaitos toimittaa sivistyslautakunnalle vuotuisen työsuunnitelman liitteenä hyväksyttäväksi päivitetty versiot seuraavista suunnitelmista:

- järjestyssäännöt
- kriisisuunnitelma
- kiusaaminen
- tupakka

Edellä mainitut suunnitelmat on jokaisella koululla laadittu yhdessä koulun koko henkilökunnan, oppilaiden ja huoltajien edustajien kanssa.

Rangaistusmenettelyssä noudatetaan kunkin koulumuodon ajantasaista lainsäädäntöä.

6. TIEDOTTAMINEN

Opiskeluhoitosuunnitelma on päivitettyinä nähtävissä sekä kunnan että koulujen kotisivuilla. Keskeiset sisällöt käydään läpi koulujen vanhempainilloissa.

7. SEURANTA

Toteuttamista seurataan oppilaille ja huoltajille tehtävien kyselyjen avulla. Tulokset annetaan sivistyslautakunnalle tiedoksi

8. LIITTEET